

منطقه شکار ممنوع کفه تاغستان و کوههای عیش و اعلی

منطقه شکار ممنوع کفه تاغستان و کوههای عیش و اعلی در شش کیلومتری شمال ابرکوه و به فاصله ۱۴۰ کیلومتری جنوب غربی شهرستان یزد قرار گرفته است. منطقه مزبور از تاریخ ۸۲/۲/۱۵ با تصویب شورایی محلی زیست به عنوان منطقه شکار ممنوع انتخاب و تحت حفاظت سازمان حفاظت محیط زیست قرار گرفت.

این منطقه در حد فاصل ۵۲ ۵۹ تا ۵۳ ۲۷ طول شرقی و ۱۱ ۳۱ تا ۳۲ ۳۱ عرض شمالی در استان یزد و در محدوده شهرستان ابرکوه و تفت واقع شده است. نزدیکترین محدوده های مسکونی به منطقه روستاهای احمدآباد و فیروزآباد میباشد.

عرصه پیشنهادی با مساحتی حدود ۱۱۰۵۹۰ هکتار و در طیف ارتفاعی ۱۴۷۵-۲۳۷۷ متری نسبت به سطح دریا قرار دارد. تیپ غالب توپوگرافی منطقه دشتی است.

متوسط بارندگی حدود ۵۰ میلی متر است در حالیکه تبخیر و تعرق سالیانه بیش از ۳۵۰۰ میلی متر است. بیشترین بارندگی در زمستان و اوایل بهار است. به طور کلی این منطقه دارای تابستانهای گرم و خشک (که حداکثر دما به بیش از ۴۵ درجه سانتی گراد می رسد) می باشد. رطوبت نسبی معمولاً کمتر از ۱۵ درصد است.

با توجه به موقعیت جغرافیایی و اقلیم منطقه رودخانه یا سایر اشکال آب جاری به شکل دائمی در منطقه وجود ندارد بنابراین منابع آب منطقه شامل آبهای زیرزمینی و چشمه ها و آب انبارهای ساخته شده توسط ادارات محیط زیست و منابع طبیعی می باشد.

بارندگی بسیار کم، رطوبت نسبی پایین، خاک شور، تبخیر و تعرق بسیار بالا و نوسانات شدید درجه حرارت از جمله محدودیتهایی است که زیستگاهی با موانع زیستی و رویشگاهی با محدودیتهای رویشی فراوان پدید آورده است. مجموعه این عوامل ناپایداری تعادل اکولوژیک را سبب شده است. قسمت دشتی که عمده وسعت منطقه را شامل می شود دارای پوشش گیاهی فقیر و گسسته و لکه ای است در قسمت کفه تاغستان در حال حاضر جامعه گیاهی با گونه غالب اشنان و گز با تیپ خاصی دیده می شود این در حالی است که در گذشته گیاه تاغ در این محدوده به وفور یافت می شده است و وجه تسمیه منطقه نیز همین بوده است اما طمع و دست یابی انسان و استفاده بی رویه و آتش زدن این درختها جهت سوخت در گذشته سبب شده که بهترین عرصه های جنگلی که از لحاظ زیست محیطی تخریب آنها غیر قابل جانشین می باشد به صورت پراکنده دیده شود. از دیگر گونه های گیاهی منطقه بویژه در مناطق کوهستانی عیش و اعلی که دارای پوشش بهتری نسبت به سایر نقاط است میتوان به درمنه، قیچ، گون، آنغوزه، انجیر و بادام کوهی، جفنه و... اشاره نمود.

کفه تاغستان یکی از خرده زیستگاههایی است که تحقیقات محلی گویای وجود گونه های گورخر، جیبر و آهو در گذشته می باشد ولی در حال حاضر فقط وجود آهو به تعداد بسیار اندک در کفه تاغستان محرز شده است. ضمناً این زیستگاه دشتی به همراه مزارع اطراف تامین کننده بخشی از چرخه زیستی گونه هوبره نیز می باشد بدین معنی که هر ساله تعدادی هوبره، دوره ای از زندگی خود را در کفه تاغستان می گذرانند. گونه

آندمیک زاغ بور و گونه های بومی باقرقره گندمی ، باقرقره شکم سیاه و چکاوک کاکلی به نحو مطلوبی و بدون وجود تهدید خاصی در این دشت زیست می کنند . از دیگر پرندگان منطقه می توان به عقاب طلایی ، کلاغ نوک قرمز ، دم جنبانک ابلق ، کبوتر چاهی و... اشاره نمود. زیستگاه کوهستانی منطقه حاصل جدا افتادگی آنها از کوههای زاگرس فارس می باشد .

لازم به ذکر است سد کاسه رود در منطقه نیز به لحاظ آبیگری مناسب در برخی سال ها پذیرای تعداد نسبتاً زیادی از پرندگان مهاجر آبی منجمله کاکایی ، چوب پا ، تنجه ، سنقر ، سلیم و ... می باشد .

قسمت دشتی که عمده وسعت منطقه را شامل می شود دارای پوشش گیاهی فقیر و گسسته و لکه ای است. در قسمت کفه تاغستان در حال حاضر جامعه گیاهی با گونه غالب اشنان و گز با تیپ خاصی دیده می شود. این در حالی است که در گذشته گیاه تاغ در این محدوده به وفور یافت می شده است. طمع و دست یابی انسان و استفاده بی رویه و آتش زدن این درختها جهت سوخت در گذشته سبب شده که بهترین عرصه های جنگلی که از لحاظ زیست محیطی تخریب آنها غیر قابل جانشین می باشد به صورت پراکنده دیده شود. از دیگر گونه های گیاهی منطقه بویژه در مناطق کوهستانی عیش واعلا که دارای پوشش بهتری نسبت به سایر نقاط است میتوان به درمنه، قیچ، گون، آنغوزه، انجیر و بادام کوهی، جفنه و... اشاره نمود.

کفه تاغستان از خرده زیستگاههایی است که تحقیقات محلی گویای وجود گونه های گورخر، جیبر و آهو در گذشته می باشد ولی در حال حاضر بدلیل شکار بی رویه فقط وجود آهو در کفه تاغستان به اثبات رسیده و ضمناً این زیستگاه دشتی به همراه مزارع اطراف تامین کننده بخشی از چرخه زیستی گونه هوبره می باشد. گونه آندمیک زاغ بور و گونه های بومی باقرقره گندمی ، باقرقره شکم سیاه و چکاوک کاکلی به نحو مطلوبی و بدون وجود تهدید خاصی در این دشت زیست می کنند. از دیگر پرندگان منطقه می توان به عقاب طلایی ، کلاغ نوک قرمز، دم جنبانک ابلق، کبوتر چاهی و... اشاره نمود. زیستگاه کوهستانی منطقه حاصل جدا افتادگی آنها از کوههای زاگرس فارس می باشد . کوتاهترین مسیر ارتباطی این کوهها با کوههای زاگرس ، یک مسیر ۱۰ کیلومتری است که از کوههای عیش شروع و به کوههای گولو بادامی فارس منتهی می شود و می توان آن را منطقه گذار قوچ و میش و کل و بز نامید. سد کاسه رود در منطقه نیز به لحاظ آبیگری مناسب هر ساله پذیرای تعداد نسبتاً زیادی از پرندگان مهاجر آبی منجمله کاکایی ، چوب پا ، تنجه ، سنقر ، سلیم و ... میباشد.

با توجه به عدم استعلام سازمان های ذیربط از محیط زیست جهت واگذاری معادن ، قسمت کوهستانی اعلا به معدن واگذار و عمده زیستگاه کل و بز در این منطقه تخریب گردیده است همچنین زیستگاههای دشتی نیز به دلیل تغییر اقلیم و برداشت بی رویه آب از اطراف کویر به وسیله حفر چاه و... پوشش گیاهی به شدت ضعیف و نهایتاً باعث شد اقدامات لازم در خصوص خروج این منطقه از مناطق چهارگانه محیط زیست صورت پذیرفته و در دستور کار قرار گیرد.

تدوین و گردآوری: مهتاب طاهری (کارشناس نظارت بر حیات وحش)

خرداد ماه ۱۳۹۷